

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

Обговорено і затверджено
на засіданні кафедри практичної психології
Протокол №1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Є.В.Гейко

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ЦДПУ імені Володимира Винниченка
від «4» вересня 2020 року № 75/1

В.о. ректора

О.А. Семенюк

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА (завдання з психології)

**Програма та методичні рекомендації до виробничої практики
для студентів II курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Спеціальність 013 Початкова освіта

Кропивницький 2020

Завдання з психології для студентів II курсу магістратури під час педагогічної практики передбачає дослідження класного колективу та складання його психолого-педагогічної характеристики.

У зв'язку з введенням у дію «Тимчасового порядку проведення практичного навчання студентами Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка у 2020-2021 навчальному році в умовах карантинних обмежень (Наказ № 75/1 від 04.09.2020), у змісті завдань та представленні результатів звіту передбачено ЗМІНИ:

Неможливість безпосереднього спілкування з учнями класу та спостереження за їх взаємодією зумовила необхідність **відмовитися** від такої форми звітності, як **щоденник спостережень**.

Психолого-педагогічну характеристику класу студенти складають, спираючись на експертну оцінку класовода (вчителя, який працює з класом) та опитування учнів.

Психолого-педагогічні дослідження за допомогою стандартизованих методик психодіагностики або нестандартизованих анкет здійснюється дистанційно з використанням електронної пошти, месенджерів (Viber, Telegram та ін.), Google форм для опитування тощо. Мінімальна кількість використаних практикантом методик – **3**. До кожного протоколу необхідно додати скріншоти відповідей учнів, заповнені анкети тощо. Матеріали опитувань повинні бути оброблені та систематизовані, представлені у таблицях, узагальнені. В залежності від можливостей студентів та навчального закладу опитування учнів може бути здійснено традиційно на паперових бланках, які заповнюються учнями.

Усі емпіричні матеріали додаються до звіту з практики.

Наступним завданням є опитування (отримання експертної оцінки) класовода, для якого студент-практикант на основі Програми вивчення класу складає розгорнуту **анкету**. До анкети оформлюється стандартний протокол психодіагностичного дослідження (Прізвище, ім'я, по батькові учителя вказувати не обов'язково; але зазначити педагогічний стаж, рік роботи з даним класом, категорію тощо). Якщо опитування проводиться усно, студент записує відповіді учителя, про що зазначає у протоколі. За умов опитування дистанційно, анкета з відповідями роздруковується і подається у матеріалах практики.

Вимоги до звіту практиканта про виконання завдання з психології

Звіт студента з урахуванням змін повинен містити в собі такі документи:

- матеріали проведених психологічних досліджень (опитування учнів);
- матеріали експертного опитування учителя (анкета та протокол)
- психолого-педагогічну характеристику класу як колективу, яка складається на основі запропонованої схеми та результатів дослідження

класного колективу.

До звіту додаються матеріали й документи, що розкривають результати дослідження класного колективу: фотографії школярів, письмові твори або роздуми учнів про свій клас, дані анкетування, відгуки батьків, вчителів тощо.

Експериментальні дослідження здійснюються за допомогою діагностичних методик, до яких належать як високоформалізовані тестові, так і неформалізовані, анкетні. Матеріали експериментальних досліджень, бланки, підрахунки та інше оформлюються окремими протоколами, підшиваються, підклеюються або міцно закріплюються й додаються до звіту.

Враховуючи вікові та індивідуальні особливості молодших школярів, вважаємо за необхідне наголосити на доцільності визначення соціального статусу кожного члена класного колективу та рівня згуртованості класу за допомогою малюнкових тестів, опитувальників та анкет, які краще проводити в ігровій формі.

У висновках звіту про результати виконаного дослідження класного колективу слід вказати основні труднощі й проблеми, що виникли в ході роботи практиканта, відзначити умови й фактори успішного здійснення програми дослідження. Бажано також висловити деякі власні пропозиції науково-практичного та організаційно-методичного характеру.

Програма вивчення класу як колективу:

1. Загальні відомості про клас. Кількість учнів (стать, національність, вік). Коли і за яких обставин склався колектив? Загальні відомості про успішність, відвідування, дисципліну.

2. Структура класного колективу. Ступінь організованості колективу: міцний, організований чи розрізнений клас. Товариські взаємини в класі.

Характеристика лідерів у класі. Коротка характеристика активу класу та його діяльності. Наскільки актив виконує свої обов'язки, як він розподіляє функції.

Чи є в класі неофіційний актив (які взаємини склалися між офіційним та неофіційним активами)?

Чи є в класі пасивні, ізольовані учні? Причини їхньої пасивності, способи корекції.

Чи є в класі групи, їх спрямованість, на якій основі вони склалися?

3. Спрямованість класу як колективу. Чим живе клас, чи є спільна мета, спільні колективні інтереси (гуртки, ігри), як вони впливають на навчання? Громадська думка в класі, ідейний рівень класу, взаємостосунки колективу й окремих учнів. Критика й самокритика в класі. Взаємостосунки з іншими класами.

Як діти ставляться до порушення норм моралі?

Які взаємини складаються з дітьми різних національностей?

Чи є в класі діти, які цікавляться релігією?

4. Підготовленість класу за видами діяльності.

Характеристика навчальної діяльності класу: Рівень загального розвитку

учнів, широта інтересів. Улюблені уроки учнів. Вимоги до навчальної діяльності з боку активу класу й один з одним. Негативні й позитивні прояви взаємодії і взаємодопомоги в навчальній роботі (взаємодопомога чи підказка, списування). Провідні мотиви навчання.

Трудова діяльність. У яких видах спільної діяльності бере участь клас? Чи є в класі досвід спільної діяльності, її результативність? Чи виявляється інтерес класу в успіхах спільної діяльності? Як колектив реагує на труднощі й невдачі?

Громадська діяльність класу. В яких громадських заходах бере участь клас?

Інші види діяльності. Інтерес у класі до мистецтва, літератури, спорту, художньої самодіяльності. Форми вияву цього інтересу. Чи відвідують діти театри, кінотеатри? Чи обговорюють книжки, спектаклі?

5. Психологічна єдність класу як колективу:

Інтелектуальна єдність класу. Чи розуміють учні один одного? Чи спостерігається в класі загальна думка про можливості й недоліки класу? Як діти реагують на критичні зауваження з боку однокласників, учителів, учнів інших класів? Чи спостерігається критичне обговорення недоліків і бажання їх виправити? Яка спостерігається атмосфера в класі?

Емоційна єдність класу. Який настрій домінує в класі? Чи є симпатія, увага, чуйність один до одного? Як учні переживають успіхи та невдачі свого класу? Чи подобається дітям бути разом, де вони проводять вільний час? Чи виявляють діти співчуття один до одного? Чи є в класі діти, з якими ніхто не товаришує? Спробуйте визначити причину.

Вольова єдність класу. Чи може клас переборювати труднощі для досягнення загальної мети? Чи можуть діти самостійно ставити загальні цілі? Чи можуть учні довго працювати над поставленим завданням і довести справу до кінця? Чи можуть стримувати почуття, коли це вимагає загальна справа?

6. Педагогічне керівництво класом як колективом. Необхідно дати характеристику стилю педагогічного керівництва вчителя. Описати стиль педагогічного спілкування з учнями. Які особисті якості вчителя впливають на учнів? Чи поважають учителя учні? Як здійснюється індивідуальний підхід до учнів? Чи уважний вчитель до всіх учнів класу? Чи володіє він педагогічним тактом?

Дайте характеристику роботи вчителя з батьками. Дайте характеристику собі як учителю.

P.S. Студенти, які працюють на посаді вчителя-класовода або вихователя групи продовженого дня, подають лише розгорнуту характеристику класу, завірену завучем або директором освітнього закладу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аникеева Н.П. Психологический климат в коллективе. – М., 1989.
2. Калашникова Л.В., Гурова О.М. та ін. Психологія розвитку. Навчально-методичний посібник. – Кіровоград, РВЦ КДПУ

ім.В.Винниченка, 1999.

3. Котко Т.П. Пути формирования здорового психологического климата в классном коллективе //Практична психологія та соціальна робота. – № 6. – 2001. – с.22-25.

4. Котко Т.П. Пути формирования здорового психологического климата в классном коллективе //Практична психологія та соціальна робота. – № 7.– 2001. – с.13-20.

5. Овчарова Р.В. Практическая психология в начальной школе. – М.: ТЦ "Сфера", 2001. – 240 с.

6. Терлецька Л.Г. Психологія дитинства: практикум. Навч. посібник. – К.: Главник, 2006. – 144 с.

7. Фридман Л.М. и др. Изучение личности учащегося и ученических коллективов: кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1988.

Зразок оформлення титульної сторінки звіту

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

кафедра практичної психології
факультет педагогіки та психології

Вивчення класного колективу
Звіт про виконання завдання
з психології

студента (ки) II курсу _____ групи
спеціальності _____
факультету педагогіки та психології

Прізвище, ім'я, по батькові

Керівник практики:

Прізвище, ініціали

науковий ступінь, вчене звання

Термін практики _____

Кропивницький
(рік)